

Editorial

Vážení čtenáři,

kontroverzní a medializované kácení stromořadí kvůli bezpečnosti silničního provozu je sice jen drobným příspěvkem do tohoto čísla, ale k zamyšlení přímo vybízí: už proto, že se v předjarních měsících stalo vděčným tématem téměř všech sdělovacích prostředků. Navíc souvisí i s obsahem tohoto čísla, které se v zásadních materiálech – v článku Jana Moravce *Pražské přírodní parky* a v článku zaměřeném na právní aspekty výstavby nových sídelních útvarů z pera Svatavy Havelkové – zabývá důsledky lidské činnosti v krajině.

Racionálně vzato, proč by měly nějaké tlusté stromy u frekventovaných silnic stát? Těm několika málo pocestným třeba na tereziánské silnici z Dobrušky do Hradce už žádný stín poskytovat nemusejí, vždyť skoro všichni jedou v autech vybavených

klimatizací. Ovoce ze stromů podél silnic je plné nebezpečných chemikálií, nikdo ho nepotřebuje, a stromy jsou navíc napadené chorobami. A hlavně, jsou nebezpečné silničnímu provozu. Tedy silničnímu provozu tak, jak ho dnes většinová populace chápe – jako co nejrychlejší přesun po rovné široké a suché silnici (a ještě raději dálnici) odkudkoliv kamkoliv. Přetažení řidiči v přetížených kamionech, nedodržující bezpečnostní přestávky, agresivně spěchající podnikatelé, unavení řemeslníci či zaměstnanci, jezdící za prací denně desítky až stovky kilometrů. To jsou většinou uživatelé našich silnic. Všichni za volantem telefonují, diskutují a ti nejnavnější pospávají. Všichni se chtějí rychle dostat domů, a tak překračují rozumnou rychlost jízdy a přeceňují své schopnosti. Taková je doba a takoví jsou řidiči bourající do stromů kolem silnic.

Nemyslím si, že žádná z popsaných příčin je důvodem k pokácení jednoho jediného zdravého stromu ve stromořadí. Také si ale nemyslím, že smrtelná havárie je trest odpovídající shora uvedeným nešvarům. Lidský život je jistě cennější než i ten nejkrásnější dub v zatáčce jihočeské silnice. Jenže, proč by ten dub měl ustoupit našemu bezohlednému způsobu života? Stromořadí kolem silnic nejsou jen temnou hradbou nepřátel rychlého cestování. Jsou součástí české krajiny a jsou také pojítkem s našimi předky, kteří je sázeli. Ano sázeli je do jiné krajiny a do jiného rytmu života, než jaký dnes vedeme. Sázeli je kvůli stínu, ovoci, kvůli majestátu, který důležitým cestám stromy dodávaly. A já si nemyslím, že by nám stálo za to toto dědictví ukvapeně ničit jen kvůli uspěchané době, zaměřené na výkon, výnos a rychlost. Bylo by mnohem lepší stromořadí respektovat a pochopit, že bychom sami měli dávat nohu z plynu

tam, kde silnice míjí vzrostlé velikány. Stromy nejsou jen „nadbytečnou“ okrasou, ale od silnice také oddělují okolní sídla a krajinu – vždyť hukot ze silnic s rychle jedoucimi auty je slyšet na kilometry daleko a právě stromořadí dokáží tento hlukový smog výrazně snižovat. Rytmitizují krajinu, oddělují horizonty a po každé pokácené aleji zbývá podezřelá a smutně prázdná.

Nechci příliš psát o tom, jak jsou staré stromy cenné pro přírodu, je to dostatečně známo a k tomuto tématu byly napsány stohy studií. Většina skutečně starých skupin stromů tvoří aleje podél cest a silnic. Hmyz a ptáci se možná pro někoho překvapivě dopravy příliš nebojí a aleje u silnic bez problémů využívají. Na tomto místě nemohu nevzpomenout čapí hnízdo na trosce starého stromu ve stromořadí ve vsi Blešno u Hradce Králové, kde nekončící proud střež kamionů projížděl asi metr pod hnízdem, a přesto zde čapí po mnoho let úspěšně vyváděli mladé. Poté, co byl již značně chatrný strom odstraněn, sousední náhradní podložku čapí již nepřijali a odstěhovali se neznámo kam. Ocení-li ptáci stromořadí i za cenu nadměrného provozu, je nějaký jiný důvod k masovému kácení alejí než lidská pohodlnost a málo respektu k tradičním prvkům naší krajiny? Nestálo by za to si uvědomit, že sami sebe ochuzujeme, vytrháváme ze souvislosti a kontinuity s našimi předky, když dovolíme ve jménu naprosté technizace našich životů bezohledné kácení s poukazem na vlastní bezpečnost? Vždyť pro naši bezpečnost stačí zpomalit, a to je v moci každého z nás. Třeba pak žádné stromořadí nebude „muset“ být skáceno ve jménu farizejské ochrany lidských životů.

Jakub Hruška
člen redakční rady

Dárek pro předplatitele

Stálým čtenářům-předplatitelům našeho časopisu jsme připravili malé překvapení. Součástí tohoto čísla je DVD *Ochrana přírody a krajiny v ČR*, které vydala Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a k němuž najdete podrobnější informace na straně 36.

Zájemcům o náš časopis, kteří si objednají předplatné u společnosti SEND, s.r.o. (kontaktní údaje naleznete v tiráži časopisu), nebo na www.casopis.ochranaprirody.cz/predplatne nejpozději do 31. 5. 2009, bude DVD poskytnuto zdarma.